

ПРІОРИТЕТНІ ПРОБЛЕМИ РОБОТИ МИТНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

<http://doi.org/>

© Юринець О.В., 2021

У статті обґрунтовано актуальність та нагальність вирішення пріоритетних проблем у роботі митних органів України задля активізації процесів європейської та євроатлантичної інтеграції. Ідентифіковано та комплексно досліджено існуючі проблеми у митній сфері за національним та міжнародним вимірами. Доведено невідкладність ліквідації митних перешкод при здійсненні експортно-імпоротної діяльності в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції шляхом аналогового порівняння параметрів роботи вітчизняних та зарубіжних митних органів. На підставі одержаних результатів окреслено пріоритетні напрями удосконалення митних процедур задля активізації євроінтеграційних процесів.

Ключові слова: митні органи, митні процедури, експортні операції, імпорتنі операції, проблеми, спрощення, європейська інтеграція, євроатлантична інтеграція.

Постановка проблеми

Зовнішній курс розвитку України, що продиктований всеохоплюючими євроінтеграційними тенденціями, значною мірою поглиблює й міжнародну торговельну діяльність вітчизняних підприємств. Поряд із очевидними перевагами виходу та функціонування бізнес-структур на зарубіжних ринках, котрі, насамперед, пов'язані з торговельними спрощеннями Європейського Союзу та можливістю підвищити ефективність діяльності, зовнішньоекономічні операції характеризуються й існуванням ширшого спектру ризиків. На сьогодні все більше підприємств при здійсненні експортно-імпоротної діяльності акцентує увагу на проблемах у митному оформленні продукції, що перетинає кордон країни. Варто зазначити, що в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції, котрі пропагують долучення українських підприємств до єдиного європейського ринку, у переліку першочергових завдань є нагальне вирішення існуючих проблем у митній сфері. Адже одним із невід'ємних етапів економічної інтеграції України до Європейського Союзу є успішне приєднання митних органів до Митного Союзу шляхом гармонізації митних процедур із європейськими нормами, впровадження спільних митних принципів роботи та перманентного вдосконалення митної діяльності на засадах впровадження прогресивних митних інструментів [1]. Процеси євроатлантичної та європейської інтеграції акцентують увагу на ефективній реалізації митними органами, насамперед, безпекової та сервісної функцій, що пов'язані із захистом держави та її суспільства від небезпечної й неякісної продукції, а також максимальним сприянням здійсненню легальних міжнародних торговельних операцій відповідно.

Актуальність дослідження

В умовах частішого соціально-політичних конфліктів у світі та продовження нестабільності військово-політичного стану в Україні одним із нагальних завдань є подальша активізація процесів приєднання держави до Організації Північноатлантичного договору для посилення

безпеки країни та її громадян, забезпечення демократії та захисту прав суспільства [2]. Очевидна незворотність євроатлантичного вектору розвитку України зумовлює нагальну необхідність у здійсненні цілеспрямованих внутрішніх перетворень на усіх рівнях. Зокрема, мова йде про невідкладне реформування та гармонізацію принципів роботи державних та місцевих органів влади із стандартами та практиками Північноатлантичного альянсу. Важливе значення у забезпеченні євроатлантичної та європейської інтеграції України займають митні органи крізь призму реалізації правоохоронної, безпекової, контролюючої, захисної, регулюючої, сервісної, фіскальної та інших функцій. На жаль, як свідчить митна практика, на сьогодні простежуються вагомі проблеми у роботі митних органів, що значною мірою стримують євроінтеграційні процеси.

Формулювання мети та завдань статті

Усе викладене вище обумовило мету дослідження, котра полягає у ідентифікуванні та аналізуванні пріоритетних проблем роботи митних органів в умовах євроатлантичної інтеграції. Досягнення визначеної мети відбуватиметься шляхом комплексного дослідження існуючих проблем у митній сфері за національним та міжнародним вимірами, визначення їхньої пріоритетності в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції шляхом аналогового порівняння параметрів роботи вітчизняних та зарубіжних митних органів, а також окреслення пріоритетних напрямів удосконалення митних процедур задля активізації євроінтеграційних процесів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Нагальність й невідкладність вирішення існуючих проблем у митній сфері та гармонізації роботи митних органів із європейськими нормами є зобов'язання України відповідно до положень Угоди про асоціацію із Європейським Союзом. Зокрема, стаття 25 Угоди передбачає поступове утворення зони вільної торгівлі України із країнами ЄС впродовж перехідного періоду, що триватиме не більше, ніж 10 років. Стаття 28 документу зобов'язує до уніфікування класифікаційних засад щодо товарів в межах торгівлі між Україною та країнами ЄС згідно із Гармонізованою системою опису та кодування товарів. У статті 29 Угоди зазначено про поетапне зменшення та скасування ставок ввізного (імпортного) мита в межах торгівлі України з країнами ЄС. Своєю чергою, стаття 31 прописує аналогічні засади для вивізного (експортного) мита. Стаття 35 Угоди забороняє запровадження будь-яких нетарифних заходів, що обмежуватимуть імпорт чи експорт товарів у/з країни ЄС або України. У статті 76 документу йдеться про необхідність запровадження різноманітних митних спрощень для законослухняного бізнесу, в тому числі й надання статусу авторизованого економічного оператора, підвищення ефективності, недискримінаційності та прозорості митних процедур, зменшення витрат і часу на їх реалізацію, застосування прогресивних митних інструментів у сфері управління митними ризиками, митного пост-аудиту, удосконалення та уніфікування процесів визначення коду товару та його походження, оптимізування документального забезпечення митного оформлення товарів, тощо. У статті 77 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС охарактеризовано засади співпраці митних органів з бізнес-структурами, котрі повинні ґрунтуватись на вчасному і систематичному консультуванні, забезпеченні доступу та прозорості митного законодавства й інформаційних повідомлень, сприянні законній міжнародній торгівлі, тощо. Стаття 79 документу наголошує на необхідності запровадження єдиного підходу до розрахунку митної вартості товарів. У статтях 80-83 Угоди розкрито особливості внутрішнього та зовнішнього митного співробітництва у контексті забезпечення прогресивного реформування митних органів та удосконалення їхньої роботи відповідно до кращих європейських практик. Стаття 84 декларує важливість абсолютної гармонізації положень митного законодавства України із міжнародними та європейськими нормами [1].

Варто зазначити, що виконання усіх викладених вище ключових зобов'язань у митній сфері, котрі прописані в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС, є одним із базових невід'ємних рушіїв успішної інтеграції держави до європейської спільноти. Таким чином, виникає потреба у

встановленні існуючих нагальних проблем при митному оформленні продукції, що переміщується через кордон держави, з метою удосконалення митних процедур в процесі експортно-імпоротної діяльності підприємств в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції.

Виклад основного матеріалу дослідження

Одним із найбільш репрезентативних та комплексних досліджень у митній сфері є щорічне опитування українських експортерів та імпортерів, котре проводиться фахівцями громадської організації «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» в межах проекту «Підтримка громадської ініціативи «За чесну та прозору митницю»». Згідно із даними, опублікованими у аналітичному звіті за результатами п'ятої хвилі цього опитування «Спрощення процедур торгівлі в Україні: оцінки та очікування бізнесу», ключовими проблемами у роботі митних органів України є: недостатньо якісне митне законодавство (33,3 % респондентів вказало на існування цієї проблеми); низький рівень прозорості та відкритості роботи митних органів (20,3 % ствердних думок опитаних); корумпованість та прояви хабарництва серед працівників митних органів (20,2 % отриманих позитивних відповідей респондентів); зумисне завищення митної вартості товарів (25,2 % позитивних тверджень опитаних); низький рівень якості технічного забезпечення митних органів (19,5 % ствердних думок респондентів); низький рівень кваліфікації працівників митних органів (14,0 % отриманих позитивних відповідей респондентів); часті зміни організаційної структури управління митних органів та їхньої керівної ланки (18,8 % позитивних тверджень опитаних); обтяжлива фіскальна функція митних органів (9,2 % ствердних думок респондентів) [3].

Якщо вдатись до більш ретельного аналізування проблем у роботі митних органів, то у розрізі митного оформлення товарів при експорті ключовими перешкодами для бізнесу є: відсутність спрощених правил для встановлення походження товару (про існування цієї перешкоди зазначило 20,4 % опитаних респондентів, котрими виступили вітчизняні експортери); зatoryжне очікування митного оформлення експорту (20,4% позитивних відповідей від опитаних респондентів); високий рівень бюрократизації роботи митних органів (16,3 % ствердних думок опитаних експортерів); існування корупції на митниці (16,3 % позитивних відповідей від опитаних респондентів); низький рівень якості логістичної інфраструктури (14,3 % отриманих позитивних тверджень експортерів); необхідність збору надто великої кількості дозвільної документації для проходження митного оформлення експортних операцій (14,3 % ствердних відповідей респондентів); вибірковість фахівців митних органів у рішеннях щодо митного оформлення експорту (14,3% позитивних тверджень опитаних експортерів); неповернення ПДВ (14,3 % ствердних думок респондентів); високе податкове навантаження (12,2 % позитивних тверджень експортерів); неповернення надмірно сплачених платежів (2,0 % ствердних відповідей опитаних респондентів); існування труднощів при дотриманні вимог технічного, санітарного та фітосанітарного регулювання (2,0 % позитивних тверджень опитаних експортерів), тощо [3].

Своєю чергою, за результатами вищезгаданого опитування пріоритетними проблемами в процесі митного оформлення продукції при імпорті для вітчизняних суб'єктів господарювання є: непрозорість при встановленні митної вартості імпортованих товарів (про існування цієї проблеми зазначило 38,7 % опитаних респондентів, котрими виступили вітчизняні імпортери); складність та незрозумілість положень українського митного і податкового законодавства (32,4 % позитивних відповідей від опитаних респондентів); високі рівні митних платежів, в тому числі, імпортного мита, акцизного податку та ПДВ (27,5 % ствердних думок опитаних імпортерів); надто тривале митне оформлення товарів, що імпортуються (19,7 % позитивних відповідей від опитаних респондентів); низький рівень прозорості реалізації митних процедур при імпорті (17,6 % отриманих позитивних тверджень імпортерів); високий рівень бюрократії у роботі митних органів (14,8 % ствердних відповідей респондентів); зatoryжне митне оформлення імпорту працівниками митних органів (13,4 % позитивних тверджень опитаних імпортерів); низький рівень якості логістичної інфраструктури (11,3 % ствердних думок респондентів); існування корупції у роботі

митних органів (9,9 % позитивних тверджень імпортерів); недостатній рівень захисту прав інтелектуальної власності (4,2 % ствердних відповідей опитаних респондентів); вибірковість фахівців митних органів у рішеннях щодо митного оформлення імпорту (1,4% позитивних тверджень опитаних імпортерів); існування труднощів при дотриманні вимог технічного, санітарного та фітосанітарного регулювання (1,4 % ствердних думок респондентів), тощо [3].

Для ідентифікування нагальних проблем у митній сфері України скористаємось результатами проведених рейтингувань авторитетними міжнародними організаціями. Так, відповідно до даних Індексу легкості ведення бізнесу (Doing Business) за параметром міжнародної торгівлі у 2020 р. України посіла 74 місце у переліку із 190 держав, піднявшись на 4 сходинки порівняно із попереднім 2019 роком. Якщо вдатись до структурного аналізування вказаного вище параметру, то слід зазначити, що більше проблем простежується у процесі здійснення імпоротної діяльності на фоні експортних операцій. Так, відповідно до даних рейтингу Doing Business у 2020 р. все ще надто затяжними є процедури, пов'язані із проходженням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності прикордонного та митного контролю. Адже в Україні час на виконання зазначених процедур становив 32 години, тоді як у європейських та центральноазійських країнах – 20,5 годин, а у державах, котрі належать до ОЕСР, з високим рівнем розвитку – 8,5 годин. Ще однією нагальною проблемою є високі затрати часу для підприємств на підготовку, отримання та представлення імпоротної документації, що становили в Україні 48 годин. Своєю чергою, у країнах Європи та Центральної Азії суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності доведеться в середньому затратити вдвічі менше часу (23,4 години), а у державах ОЕСР з високим рівнем доходу – у 14 разів менше, ніж в Україні (лише 3,4 години). Варто зазначити й про фінансові перешкоди для здійснення імпоротної діяльності, що відображають високий рівень грошових витрат для документального забезпечення імпортних операцій. Так, в Україні суб'єкту господарювання доведеться витрати близько 162 дол. США для підготовки, отримання та представлення імпоротної документації, тоді як у європейських та центральноазійських країнах державах – майже вдвічі менше (85,9 дол. США), а у країнах групи ОЕСР з високим рівнем доходу – практично в 7 разів менше (лише 23,5 дол. США) [4].

Що стосується експорту, то за даними Індексу легкості ведення бізнесу Doing Business у 2020 р. критичні проблеми простежувались щодо вартості та часових затрат на документальне забезпечення цього виду зовнішньоекономічних операцій. Так, в Україні показник затрачання часу суб'єктом господарювання на підготовку, отримання та представлення пакету експортних документів становив 66 годин, що в 2,5 рази перевищує аналогічний показник для європейських й центральноазійських держав (25,1 години) та у 28,5 разів є більшим, ніж в країнах ОЕСР з високим рівнем доходу. Крім того, слід вказати й на значну вартість документального забезпечення експортних операцій в Україні (192 дол. США), що вдвічі перевищує цей показник у країнах Європи та Центральної Азії (87,6 годин) та майже в 6 разів є більшим, ніж у державах ОЕСР з високим рівнем доходу (33,4 дол. США) [4].

Відповідно до Індексу ефективності логістики (Logistics Performance Index) Світового Банку у 2018 р. сфера якості митного та прикордонного оформлення товарів при здійсненні міжнародних торговельних операцій в Україні була оцінена на рівні 2,49 (максимальне значення індексу становить 5,00) та зайняла 89 позицію серед 160 охоплених рейтингом держав світу. Варто зауважити, що Німеччина посіла 1 місце згідно із розглянутим Індексом, а рівень ефективності роботи митних і прикордонних органів становив 4,09. В контексті європейської та євроатлантичної інтеграції репрезентативним є також той факт, що усі держави ЄС розташовані попереду України за досліджуваним параметром у рейтингу Logistics Performance Index. Своєю чергою, Україна межує із Перу, Уругваєм, Йорданією, Камеруном, Македонією, Ганою [5].

Як зазначено у Звіті щодо Індексу ефективності логістики, митне оформлення товарів з фізичним оглядом є більшою мірою розповсюдженим у країнах з низькими показниками ефективності митного та прикордонного оформлення. Саме тому таким державам рекомендовано зменшити рівень суб'єктивності, бюрократії, обтяжливості та непрозорості митних процедур на кордоні. За аналогією із результатами опитування Інституту економічних досліджень та політичних

консультацій, а також рейтингування Doing Business дані Індексу ефективності логістики вказують на існування більшої кількості проблем у сфері митного оформлення товарів при імпорті на фоні експорту. При цьому, в країнах із низькими показниками якості роботи митних органів простежується затяжна реалізація митних процедур, що збільшує тривалість експортної діяльності і таким чином несприятливо впливає на конкурентоспроможність експортерів на міжнародних ринках [5].

Отримані результати рейтингування країн за Індексом ефективності логістики свідчать про те, що ефективність проходження процедур на кордоні залежить не лише від якості митного оформлення, але й роботи інших служб контролю. Саме тому слід забезпечити удосконалення роботи контролюючих установ на кордоні та розвиток їхньої співпраці з митними органами. Дані розглянутого рейтингу свідчать й про існування проблем у сфері документального забезпечення експортно-імпортних операцій для країн із низькими показниками якості митного оформлення товарів. Розв'язання цієї проблеми вбачається через зменшення кількості необхідної документації при здійсненні експортно-імпортної діяльності, що є однією із ключових у світі тенденцій щодо спрощення торговельних процедур для законослухняного бізнесу.

Ще одним репрезентативним рейтингом щодо діагностування митної сфери країни є Індекс сприяння торгівлі (Enabling Trade Index) Світового Економічного Форуму та Глобального Альянсу. Останнє рейтингування країн за значеннями вказаного індексу відбувалось у 2016 р., коли Україна за показником ефективності та прозорості роботи митних і прикордонних органів посіла 95 позицію у числі 136 діагностованих держав світу із значенням 4,1 (максимальне значення показника становить 7). Структурне аналізування показника індикатора ефективності та прозорості роботи митних і прикордонних органів дало змогу визначити наступні позиції України за відповідними субпоказниками серед 136 країн світу: рівень митного обслуговування – 110 місце із значенням 0,33 за шкалою від 0 до 1; ефективність митного оформлення – 104 позиція із значенням 2,3 за шкалою від 1 до 5; час на документальне забезпечення імпортних операцій – 122 сходинка із значенням 168 годин; час на митне оформлення товарів при імпорті – 82 місце із значенням 72 годин; витрати на документальне забезпечення імпортних операцій – 105 сходинка із значенням 212 дол. США; витрати на митне оформлення товарів при імпорті – 31 позиція із значенням 100 дол. США; час на документальне забезпечення експортних операцій – 116 сходинка із значенням 96 годин; час на митне оформлення товарів при експорті – 57 місце із значенням 26 годин; витрати на документальне забезпечення експортних операцій – 124 сходинка із значенням 292 дол. США; витрати на митне оформлення товарів при експорті – 27 позиція із значенням 75 дол. США; рівень нелегальних платежів та корупції – 120 місце із значенням 2,6 за шкалою від 1 до 7; рівень передбачуваності митних процедур при імпорті – 116 сходинка із значенням 3,2 за шкалою від 1 до 7; рівень відкритості роботи митних органів – 40 позиція із значенням 0,9 за шкалою від 0 до 1 [6].

Відповідно до даних звіту щодо Індексу сприяння торгівлі ключовими проблемами митного характеру при здійсненні імпортних операцій в Україні є [6]: високий рівень корупції в митних органах, існування значних тарифних і нетарифних перешкод, обтяжливі бюрократичні процедури митного оформлення товарів при імпорті, високі внутрішні технічні вимоги та стандарти якості до продукції, тощо. Щодо експорту, то пріоритетними проблемами у митній сфері є: високі технічні вимоги та стандарти якості до продукції за кордоном, обтяжливі митні процедури за кордоном, високі тарифні бар'єри за кордоном, складні вимоги до визначення походження товару за кордоном, існування корупції при митному оформленні товарів за кордоном, тощо.

Таким чином, на підставі отриманих результатів аналізування можна стверджувати про існування чималої кількості невідкладних проблем у сфері митного оформлення продукції при здійсненні як експортних, так й імпортних операцій, що вказують, насамперед, на невиконання або часткове виконання зобов'язань України відповідно до Угоди про асоціацію із ЄС. Крім того, наявні митні перешкоди можуть зумовлювати виникнення широкого спектру кризових явищ у функціонуванні суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності і таким чином знеохочувати підпри-

емницькі структури до виходу на міжнародні ринки. Усе вищевикладене істотною мірою гальмує процеси європейської та євроатлантичної інтеграції, стримує розвиток національної економіки, знижує імідж України в очах європейської та світової спільнот.

Отже, виникає гостра необхідність у терміновому вдосконаленні та запровадженні комплексу митних процедур, котрі дієво вирішуватимуть існуючі проблеми у сфері митного оформлення продукції при здійсненні експортно-імпортних операцій. Слід наголосити, що в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції України усунення наявних митних перешкод у міжнародній торгівлі є першочерговим та невідкладним завданням, що забезпечуватиме вчасне виконання взятих Україною інтеграційних зобов'язань, активізацію міжнародної торгівлі, прогресивний розвиток національної економіки, вихід вітчизняних підприємницьких структур із кризового стану та покращення їхньої виробничо-господарської діяльності.

Висновки

Ідентифіковані проблеми у роботі митних органів України в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції дали змогу виокремити пріоритетні напрями удосконалення митних процедур [1-10]: підвищення оперативності, прозорості та недискримінаційності реалізації митних процедур при експортно-імпортних операціях, зниження витратності митного оформлення продукції при експортно-імпортних операціях, абсолютна гармонізація положень вітчизняного митного законодавства із європейськими нормами, уніфікація митних процедур із європейськими митними практиками при експортно-імпортних операціях, зниження рівня бюрократичності митних процедур при експортно-імпортних операціях, оптимізування митних платежів при експортно-імпортних операціях тощо. Реалізація зазначених напрямів удосконалення митних процедур при здійсненні експортно-імпортних операцій повинна відбуватись із застосуванням конкретних ургентних митних інструментів, котрі в оперативному режимі вирішуватимуть існуючі невідкладні проблеми у роботі митних органів. До таких інструментів можна віднести: уніфікування процедур ідентифікації та обчислення митної вартості товарів при експортно-імпортних операціях, максимальна автоматизація митних процедур при експортно-імпортних операціях, скасування, зниження або розтермінування митних платежів при експортно-імпортних операціях, активізація роботи щодо надання статусу Авторизованого економічного оператора, врегулювання процедури митного пост-аудиту, удосконалення митних процедур захисту прав інтелектуальної власності, впровадження процедури спільного транзиту, удосконалення системи управління митними ризиками, покращення матеріального, майнового та програмно-технічного забезпечення роботи пунктів пропуску, розвиток інфраструктури пунктів пропуску, поглиблення співпраці митних органів з бізнесом, іншими органами державної влади, іноземними митницями, міжнародними організаціями, тощо.

Перспективи подальших досліджень

Перспективами подальших досліджень є комплексне удосконалення митних процедур при здійсненні експортно-імпортної діяльності підприємствами в умовах євроатлантичної інтеграції.

Список літератури

1. Про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода ратифікована Законом України №1678-VII від 16.09.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення 20.03.2021).
2. Про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору: Хартія від 09.07.1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002#Text (дата звернення 21.03.2021).
3. Аналітичний звіт за результатами п'ятої хвилі щорічного опитування українських імпортерів та експортерів Інституту економічних досліджень та політичних консультацій «Спрощення процедур торгівлі в Україні».

оцінки та очікування бізнесу 2020». URL: http://www.ier.com.ua/files/Public_events/2021/2021_FTC_survey_full_report_FINAL.pdf (дата звернення 29.03.2021).

4. Офіційний сайт Міжнародного рейтингу Світового банку «Doing Business». URL: <http://www.doingbusiness.org/> (дата звернення 25.03.2021).

5. Офіційний сайт Міжнародного рейтингу Світового банку «Logistics Performance Index». URL: <https://lpi.worldbank.org/> (дата звернення 12.03.2021).

6. Звіт Світового Економічного Форуму та Глобального Альянсу «The Global Enabling Trade Report 2016». URL: <http://reports.weforum.org/global-enabling-trade-report-2016/#topic=data> (дата звернення 15.03.2021).

7. Annual Report of the The World Customs Organization 2019-2020. URL: http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/media/annual-reports/annual_report_2019_2020_en.pdf (дата звернення 26.03.2021).

8. The Union Customs Code: the regulation of The European Parliament and of the Council No 952/2013 of 9 October 2013. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1> (дата звернення 20.03.2021).

9. Мельник О. Г., Адамів М. Є., Тодощук А. В. Реформування митної системи України в умовах європейської інтеграції: монографія. Львів: Міські інформаційні системи, 2018. 215 с.

10. Южаніна Ніна. Що Верховна Рада збирається реформувати в українській митниці? *Економічна правда*. 2021. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/02/23/671285/> (дата звернення 28.03.2021).

References

1. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odnii storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony, ratyfikovana Zakonom Ukrainy №1678-VII vid 16.09.2014 r. [Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand, ratified by the Law of Ukraine №1678-VII of 16.09.2014]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (accessed 20.03.2021).

2. Khartiia pro osoblyve partnerstvo mizh Ukrainoiu ta Orhanizatsiieiu Pivnichno-Atlantychnoho dohovoru vid 09.07.1997 r. [Charter on a special partnership between Ukraine and the North Atlantic Treaty Organization of 09.07.1997]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002#Text (accessed 21.03.2021).

3. Analitichnyi zvit za rezultatamy piatoi khvyli shchorichnoho opytuvannia ukrainskykh importeriv ta eksporteriv Instytutu ekonomichnykh doslidzhen ta politychnykh konsultatsii «Sproshchennia protsedur torhivli v Ukraini: otsinky ta ochikuvannia biznesu 2020» [Analytical report on the results of the fifth wave of the annual survey of Ukrainian importers and exporters of the Institute for Economic Research and Policy Consulting "Simplification of trade procedures in Ukraine: assessments and expectations of business 2020"]. Retrieved from: http://www.ier.com.ua/files/Public_events/2021/2021_FTC_survey_full_report_FINAL.pdf (accessed 29.03.2021).

4. The official site of the International Rating of the World Bank «Doing Business». Retrieved from: <http://www.doingbusiness.org/> (accessed 25.03.2021).

5. The official site of the International Rating of the World Bank «Logistics Performance Index». Retrieved from: <https://lpi.worldbank.org/> (accessed 12.03.2021).

6. The Report of the World Economic Forum and the Global Alliance «The Global Enabling Trade Report 2016». Retrieved from: <http://reports.weforum.org/global-enabling-trade-report-2016/#topic=data> (accessed 15.03.2021).

7. Annual Report of the The World Customs Organization 2019-2020. Retrieved from: http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/media/annual-reports/annual_report_2019_2020_en.pdf (accessed 26.03.2021).

8. The European Parliament and of the Council Regulation (EU) No 952/2013 of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1> (accessed 20.03.2021).

9. Melnyk, O.H., Adamiv, M.Ye. & Todoshchuk, A.V. (2018). *Reformuvannia mytnoi systemy Ukrainy v umovakh yevropeiskoi intehratsii* [Reforming the customs system of Ukraine in the context of European integration]. Lviv: Miski informatsiini systemy.

10. Yuzhanina Nina (2021). Shcho Verkhovna Rada zbyraietsia reformuvaty v ukrainskii mytnytisi? [What is the Verkhovna Rada going to reform in Ukrainian customs?] *Ekonomichna pravda*. Retrieved from: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/02/23/671285/> (accessed 28.03.2021).

PRIORITY PROBLEMS OF THE WORK OF UKRAINIAN CUSTOMS AUTHORITIES IN TERMS OF EUROPEAN AND EURO-ATLANTIC INTEGRATION

© Yurynets O.V., 2021

Today, more and more companies focus on problems in customs clearance of products crossing the border during the implementation of export-import activities. In the context of European and Euro-Atlantic integration, which promote the accession of Ukrainian enterprises to the single European market, one of the priority tasks is the urgent solution of existing problems in the customs sphere. After all, one of the integral stages of Ukraine's economic integration into the European Union is the successful accession of customs authorities to the Customs Union through harmonization of customs procedures with European norms, introduction of common customs principles and permanent improvement of customs activities on the basis of progressive customs instruments.

The results of the survey of domestic exporters and importers that was conducted by the Institute for Economic Research and Policy Consulting indicated the following key problems in the work of Ukrainian customs authorities: insufficient quality of customs legislation; low level of transparency and openness of customs authorities; corruption and bribery among customs officers; intentional overstatement of the customs value of goods; low level of quality of technical support of customs authorities; low level of qualification of customs officers; frequent changes in the organizational management structure of customs authorities and their management; burdensome fiscal function of customs authorities.

The identified problems in the work of customs authorities of Ukraine in the context of European and Euro-Atlantic integration made it possible to identify priority directions for improving customs procedures: increasing efficiency, transparency and non-discrimination of customs procedures for export-import operations, reducing the cost of customs clearance for export-import, absolute harmonization of domestic customs legislation with European norms, unification of customs procedures with European customs practices in export-import operations, reduction of bureaucracy of customs procedures in export-import operations, optimization of customs payments in export-import operations, etc. The implementation of these directions of improvement of customs procedures in the export-import operations should take place with the use of specific urgent customs instruments, which will promptly solve the existing urgent problems in the work of customs authorities.

Key words: customs authorities, customs procedures, export operations, import operations, problems, simplifications, European integration, Euro-Atlantic integration.